

מדינת ישראל
נציבות שירות המדינה
אגף הדרכה השכלה ורווחה

ט' אלול תשע"ז
31/08/2017
0491-0011-2016-000722
חוזר מס' הד-17 (18)

אל: סגני המנהלים הכלליים הבכירים למינהל ומשאבי אנוש במשרדי הממשלה
המנהלים האדמיניסטרטיביים בבתי החולים הממשלתיים
גני מנהלי יחידות הסמך למינהל ומשאבי אנוש
החשבים והגזברים במשרדי הממשלה וביחידות הסמך
הממונים על ההדרכה במשרדי הממשלה וביחידות הסמך

שלום רב,

הנדון: תעריפי הדרכה מבחנים ובחינות (פרק משנה 53.3 בתקשי"ר)

להלן חוזר מעודכן בנושא שבנדון הכולל במסגרתו את תעריפי ההדרכה המירביים המעודכנים בתחולה מיום **1.9.2017**.

לפי נסיבות המקרה רשאים האחראים להדרכה לקבוע תשלומים נמוכים מן התעריפים האמורים.

התעריפים המעודכנים נקובים בשקלים חדשים, ואינם כוללים מס-ערך מוסף.

הנכם מתבקשים לנהוג בהתאם להחלטות המפורטות בחוזר זה ולהיעזר בטבלאות הנכללות בו.

1. התעריפים המרביים לתשלום בעד הרצאות והדרכה מקצועית

(במקום שמצוין ס' הכוונה למספר הסעיף בתקשי"ר).

התעריפים החדשים		התעריפים הקודמים
רמת המרצה (ס')	השכר המירבי לשעה לא כולל מע"מ	השכר הקודם לשעה לא כולל מע"מ
קבוצה 1*	291 ₪	289 ₪
קבוצה 1 א**	220 ₪	219 ₪
קבוצה 2	200 ₪	198 ₪
קבוצה 3	124 ₪	123 ₪
קבוצה 4	85 ₪	84 ₪
קבוצה 5	67 ₪	67 ₪
קבוצה 6	61 ₪	60 ₪

*מרצים בכירים שאינם עובדי מדינה

** מרצים עובדי מדינה מקב' 1 המדריכים בשירות המדינה

קרית בן-גוריון, רחוב קפלן 3, ירושלים טל. 02-6705204
ת"ד 34076 ירושלים 91340 פקס. 02-5630418

נש"מ ברשת: [אתר נציבות שירות המדינה](#)

[חפשו אותנו גם בפייסבוק - נציבות שירות המדינה](#)

קבוצות המרצים

קבוצה 1 - מרצים בכירים שאינם עובדי מדינה: שופטים (בדימוס), פרופסורים, מנהלים כלליים (בגמלאות) של משרדי ממשלה, של מוסדות ומפעלים, יועץ 1 ויועץ 2 (ראו נספח א' לחוזר חשכ"ל הדין ב"התקשרות עם נותני שירותים חיצוניים"), מרצים בעלי תואר שלישי המדריכים בתחום התמחותם, וכן מומחים ברמה גבוהה במקצועות נדרשים ועובדים בשירות הציבורי אשר אינם עובדי מדינה, בדרגה 22 ומעלה בדירוג המינהלי או בדרגות מקבילות בדירוגים המקצועיים.

הכוונה ב"מומחים ברמה גבוהה במקצועות נדרשים" היא למרצים בעלי מומחיות ייחודית וברמה גבוהה בתחום מסוים, ואשר אין מרצים רבים בתחום זה.

הדרישות להזמנת מרצה שכזה אינן כוללות דרישת השכלה פורמלית כלשהי. על מרצה שכזה לספק "הוכחות" לכך שהוא אכן מומחה ייחודי בתחומו, אם באמצעות "תעודות" או אסמכתאות פורמליות (מאמרים, פרסומים, עיתונות וכד') ואם באמצעים אחרים. בנוסף, על הממונה על ההדרכה במשרד להמליץ לחשב המשרד על שכירת שירותי המומחה.

קבוצה 1א - מרצים מקבוצה 1 לעיל שהם עובדי המדינה .

קבוצה 2 - מרצים בכירים או מרצים במוסדות להשכלה גבוהה, יועץ 3 (ראו הוראת התכ"ם 13.9.2 "התקשרות עם נותני שירותים חיצוניים"), ומרצים בעלי תואר שני המדריכים בתחום התמחותם. עובדי מדינה אינם נכללים בקבוצה זו.

קבוצה 3 - עובדים בעלי תואר שני (לרבות מפקחים ועובדי הוראה בעלי תואר שני), מרצים במוסדות להשכלה גבוהה בעלי תואר ראשון המדריכים בתחום התמחותם, עובדים בדרגות 19-21 בדירוג המינהלי, או בדרגות מקבילות בדירוגים המקצועיים.

קבוצה 4 - מדריכים במוסדות להשכלה גבוהה, בעלי תואר ראשון וכן מורים מוסמכים או עובדים בדרגה 18 בדירוג המינהלי, או בדרגות מקבילות בדירוגים המקצועיים.

קבוצה 5 - מדריכים מוסמכים או מומחים המרצים בתחום מקצועם, עובדים בדרגה 17 בדירוג המינהלי, או בדרגות מקבילות בדירוגים המקצועיים.

קבוצה 6 - מורים או מדריכים בלתי מוסמכים, תלמידים במוסדות להשכלה גבוהה, עובדים בדרגה 16 או נמוכה ממנה בדירוג המינהלי, או בדרגות מקבילות בדירוגים המקצועיים.

2. התעריפים המרביים לתשלום בעד ההדרכה מעשית: (53.362 'ס) (התעריפים הקודמים מצוינים בסוגריים)

רמת המרצה (53.354 'ס)	מתן ההדרכה (53.355 'ס)	סוג א'	סוג ב'
קבוצה א'	46.00 ₪ (45 ₪)	37.00 ₪ (37 ₪)	
קבוצה ב'	42.00 ₪ (42 ₪)	36.00 ₪ (36 ₪)	

להלן פירוט הקבוצות המדריכים חולקו לשתי קבוצות:

קבוצה א' – מורים ומדריכים מוסמכים, מורים ומדריכים בלתי מוסמכים בעלי ותק מקצועי או בהדרכת עובדים של חמש שנים לפחות.

קבוצה ב' – מורים ומדריכים בלתי מוסמכים ובעלי ותק של עד חמש שנים.

מקומות מתן ההדרכה חולקו לשני סוגים:

סוג א' – בתי מלאכה ומעבדות (קורסים מקצועיים).
סוג ב' – מוסדות ומעונות.

3. התעריפים המרביים לתשלום בעד שירותי הדרכה שונים:
 (ס' 53.363) (התעריפים הקודמים מצוינים בסוגריים)

סוג השירות	שכר לשעה
שעות הכנה (כהגדרתה בסעיף ההגדרות להלן)	43.00 ₪ (42 ש"ח)
ריכוז ארגוני: בדיקת נוכחות תלמידים, צילום חומר לימודי, בדיקת תנאי לימוד פיזי במקום הלימוד, עד 3 כיתות.	25.00 ₪ (24 ש"ח)
ריכוז ארגוני: בדיקת נוכחות תלמידים, צילום חומר לימודי, בדיקת תנאי לימוד פיזי במקום הלימוד, למעלה מ- 3 כיתות.	27.00 ₪ (26 ש"ח)
תרגול והנחיה מודרכת	42.00 ₪ (41 ש"ח)
השגחה בבחינות	25.00 ₪ (24 ש"ח)

4. התעריפים המרביים בעד עבודות, מבחנים ובחינות: (ס' 53.381)
 (התעריפים הקודמים מצוינים בסוגריים)

סוג העבודה (ס' 53.372)

חיבור מבחנים בכתב, תרגילים מסכמים ושאלוני "קוויז" (לשעה)	50.00 ₪ (48 ש"ח)
בדיקת מבחנים בכתב (למבחן)	11.00 ₪ (10 ש"ח)
בדיקת עבודות בית (לעבודה)	11.00 ₪ (10 ש"ח)
בדיקת מבחני "קוויז" (ל- 20 שאלות)	3 ₪ (2.57 ש"ח)
בדיקת עבודת גמר להסמכה (לשעת בדיקה)	48.00 ₪ (47 ש"ח)

הבהרות:

1. **לא יינתן** היתר להדרכה בשירות כשהעובד **נמצא בחופשה (סעיף 52.324 (א) 2. להוראות התקשי"ר).**
 הדרכה בחופשה כפופה להוראות התקשי"ר הדנות **בעבודה פרטית** (סעיפים 42.43 ו- 42.48 להוראות התקשי"ר)

2. עובד המדינה, שהורשה לתת אחד השירותים המפורטים בארבע הטבלאות שלעיל, **בשעות העבודה הרגילות - יוקטן התשלום המגיע לו בעד אותו שירות ב- 25%.**

3. עובד המדינה המועסק בהדרכה בשירות, **לאחר שעות העבודה הרגילות, יקבל תשלום של 100% מהתעריף המגיע לו.** עובד זה **לא יהיה זכאי בנוסף, לגמול שעות נוספות** באותו היום, בגין ההדרכה בשירות (סעיף 53.314 להוראות התקשי"ר).

הנחיות נוספות (פרק משנה 53.3 בתקשי"ר)

להלן הנחיות **מרכזיות** נוספות הרלוונטיות לתשלום התעריפים המופיעים בחוזר זה והלקוחות מהוראות התקשי"ר. **בכל מקרה, יש לעיין היטב בהוראות התקשי"ר עצמן בפרק משנה 53.3** **ובהוראת תכ"מ 13.9.4**, הכוללות את כל ההנחיות וההוראות בנושא שבנדון.

1. הגדרות:

א. ביטול זמן:

ביטול זמן הינו זמן הנסיעה ממקום המוצא למקום מתן השירות ובחזרה.

ב. יועצים:**(1) יועץ 1 – יועץ העונה על 3 התנאים הבאים במצטבר:**

- בעל תואר מהנדס או בעל תואר שני או שלישי.
- בעל ניסיון מקצועי מעל 10 שנים בתחום שבו נדרשת עבודת הייעוץ.
- בבעלותו משרד או שהוא שותף במשרד המעסיק במשך לפחות 3 שנים יועצים (עובדים מקצועיים), אשר עבודתם מתבצעת במשרד שבבעלותו (או במשרד שבו הוא שותף).

(2) יועץ 2 – יועץ העונה על אחת משתי החלופות הבאות:

- יועץ העונה על 2 התנאים הבאים, במצטבר:
- בעל תואר מהנדס, או תואר שני או שלישי.
  - בעל ניסיון מקצועי מעל 7 שנים בתחום שבו נדרשת עבודת הייעוץ.
- או**
- יועץ העונה על 2 התנאים הבאים, במצטבר:
- בעל תואר אקדמי ראשון.
  - בעל ניסיון מקצועי בן 10 שנים לפחות בתחום שבו נדרשת עבודת הייעוץ.

(3) יועץ 3 – יועץ העונה על שני התנאים הבאים, במצטבר:

- בעל תואר אקדמי.
- בעל ניסיון מקצועי בן 5 שנים לפחות בתחום שבו נדרשת עבודת הייעוץ.

ג. מומחים ברמה גבוהה במקצועות נדרשים:

מרצים בעלי מומחיות ייחודית, נדירה וברמה גבוהה בתחום מסוים (ללא קשר להשכלתם), ואשר קיים קושי לשכור שירותי הרצאה בתחום זה.

ד. שעות עבודה הרגילות- שעות המכסה היומית.**ה. שעת הרצאה:**

- (1) שעת הרצאה או הדרכה הינה 60 דקות, הכוללת הפסקה של לא יותר מעשר דקות.
- (2) הרצאה או הדרכה הנמשכת ברציפות לפחות שעה וחצי תחשב לעניין התשלום כמו נמשכה שעותיים.

ו. שעות הפסקה:

שעות הפסקה או המתנה של המרצה במקום ההשתלמות המתקיימות בשל הפסקת צהריים או הפסקה בין הרצאה להרצאה של אותו המרצה המוגדרות בתכנית הלימודים.

ז. שעת הכנה:

שעת הכנה שמבצע המרצה לפני מתן ההרצאה, הכוללת בין היתר: היכרות עם אוכלוסיית היעד להדרכה, הגדרת מטרות ההרצאה, תכנון ההרצאה והדגשים לפי דרישות הממונה המקצועי, עדכון חומרי למידה קיימים והתאמת ההרצאה לקהל היעד, הכנת מצגת ממוחשבת, חיבור תרגילים ואירועים, חיבור תדריכים וכדומה.

שעת פיתוח וייעוץ:

שעת פיתוח וייעוץ שמבצע יועץ לפיתוח של פעולת הדרכה חדשה/חדשנית אשר נדרש להתאימה ספציפית למאפייני ולצרכי אוכלוסיית היעד.

פיתוח פעולת הדרכה לפני קיומה כולל מספר שלבים: אפיון צרכי ההדרכה של קהל היעד בתחום הספציפי של ההדרכה, פיתוח התכנים המקצועיים וכתובת מערך שיעור, הכנת חומרי למידה, כגון:

סימולציות, תרגילים, ביבליוגרפיה, מאמרים וכו' (לפי הצורך), כל זאת תוך **קיום ראיונות ומפגשים** עם מומחי התוכן (במשרד ומחוץ למשרד) הרלוונטיים לתחום בו נדרש פיתוח הקורס/ ההרצאה.

ח. מקום המוצא:

- 1) מקום המוצא הינו **מקום מגוריו** של נותן השירות.
- 2) כאשר השירות ניתן בשעות העבודה או מיד אחריהן מקום המוצא הינו **מקום העבודה הרגיל** של המרצה.
- 3) כאשר השירות ניתן **במקום מגוריו של נותן השירות** מיד לאחר שעות העבודה, ייחשב מקום המגורים כמקום המוצא.

2. ביטול זמן:

- א. ניתן לשלם למרצה ביטול זמן, כאשר המרחק בין מקום המוצא לבין מקום מתן השירות הוא **יותר משלושים קילומטרים** בכיוון אחד.
- ב. התשלום בעד כל שעה של ביטול זמן בנסיעה הוא **40% מהתעריף** החל על השירות שבעד נתינתו נערכה הנסיעה.
- ג. הבסיס לחישוב הזמן הוא **שעה אחת** של ביטול זמן על **כל 50 ק"מ** של נסיעה.
- ד. עובד המדינה המרצה בפעולת הדרכה **אינו זכאי** לתשלום בגין ביטול זמן.

3. הוצאות נסיעה בגין נסיעות ממקום המוצא למקום מתן השירות:

א. למרצה חיצוני:

- 1) בגין נסיעות אשר ביצע המרצה בתחבורה ציבורית, החזר הוצאות הנסיעה יהיה על פי התעריפים הנהוגים בשירותי התחבורה הציבוריים.
- 2) בגין נסיעות אשר ביצע המרצה ברכבו הפרטי, החזר הוצאות הנסיעה יהיה בהתאם להוראת **תכ"מ, "התקשרות עם נותני שירותים חיצוניים" מס' 13.9.2** (למעט הסעיפים המתייחסים לביטול זמן).
- 3) התעריף בעד נסיעות למרצים המשתמשים ברכבם (מכונית) לנסיעות הקשורות במתן השירות הוא **1.40 ש"ח לק"מ**, ברוטו. תעריף זה מעודכן מפעם לפעם על-ידי החשב הכללי ויפורסם בהוראת התכ"מ הנ"ל.

ב. למרצה אשר הינו עובד מדינה:

- 1) בגין נסיעות בין-עירוניות אשר בוצעו בתחבורה ציבורית, החזר הוצאות הנסיעה יהיה על פי התעריפים הנהוגים בשירותי התחבורה הציבוריים.
- 2) בגין נסיעות אשר ביצע ברכבו הפרטי, החזר הוצאות הנסיעה יהיה על-פי הוראות **פרק משנה 26.1** להוראות התקשי"ר.

4. הפסקה בזמן מתן ההרצאה:

- א. בגין שעות הפסקה, כאשר הפסקה הינה **בהתאם לתוכנית הלימודים ועל-פי דרישתו של הממונה על ההדרכה**, זכאי נותן השירות לפיצוי בעד זמן הפסקה.
- ב. שיעור הפיצוי הינו **מספר שעות הפסקה כפול 25% מהתעריף לשעת הרצאה** החל עליו בעד ההשתלמות שבה הרצה.

5. שעות הכנה:

שעות הכנה ישולמו על-פי **תעריפי הדרכה, בחינות ומבחנים**, כהגדרתן בסעיף ההגדרות.

6. שעות פיתוח וייעוץ:

שעות הפיתוח והייעוץ כהגדרתן בסעיף ההגדרות ייעוץ ישולמו בהתאם להוראת התכ"מ 13.9.2 - **"התקשרות עם נותני שירותים חיצוניים"**.

בנוסף, במידה שתידרש בנוסף לעבודת הפיתוח והייעוץ גם ביצוע הדרכה בפועל – התשלום יתבצע על-פי תעריפי שכר המרצים של נש"מ שבתוקף (תעריפי הדרכה, מבחנים ובחינות).

7. מספר השעות המקסימאלי שניתן לשלם בעבור שעות ההכנה/ שעות פיתוח למרצה

הואיל ונושא זה הינו נושא מקצועי והוא עשוי להשתנות מפרויקט לפרויקט, והואיל ולמנהלי ההדרכה היכרות מעמיקה עם תכני ההשתלמויות ועם תחום פיתוח ההדרכה, מוטלת עליהם האחריות המקצועית לקבוע מהו מספר השעות שישולם למרצה בכל מקרה ומקרה.

כל זאת, כמובן, תוך הפעלת שיקול דעת, וקבלת החלטה סבירה בנסיבות העניין ובהלימה לתכנים ולמסגרת של פעולת ההדרכה שההכנה/ הפיתוח אמורים לקדם.

8. אישורים חריגים:

בהתאם לבקשת הממונה על ההדרכה של המשרד, ניתן לאשר תוספת של עד 10% על תעריפים אלו למרצים בעלי ותק של חמש שנים לפחות אשר צברו מעל 400 שעות הרצאה, ובלבד שהוצגו על ידי הממונה על ההדרכה אישורים בכתב ממוסדות לימודיים, מטעם משרדי הממשלה וכו'. הוראה זו אינה חלה על קבוצות 1; 1א; 1ב.

א. ניתן במקרים מיוחדים לשלם תוספת של עד 20% מהתעריף היסודי בעד הרצאה הניתנת בשפה זרה שאינה שפת האם של המרצה, כאשר הדבר מחייב הכנה מיוחדת ולאחר אישור בכתב של הממונה על ההדרכה.

ב. בכל מקרה לא תעלה התוספת על סך של 20%.

ג. הזמנת מרצים מיוחדים ובעלי שם, אמנים, הופעות והצגות

1) למרצים מיוחדים, בעלי שם ומבוקשים במיוחד וכן לאמנים, הופעות והצגות (להלן: "אמן") ניתן יהיה לשלם על-פי השכר לשעה או על-פי השכר להופעה שאותו הם נוהגים לקבל בשוק הפרטי/ציבורי.

2) הממונה על ההדרכה במשרד יערוך בדיקה מעמיקה של השוק לגבי היותו של המרצה/האמן ייחודי בתחומו, וימליץ על שכירת שירותיו.

3) חשב המשרד יאשר את ההתקשרות רק לאחר קבלת חוות דעת מנומקת מהממונה על ההדרכה.

4) בנושא זה יש לנהוג בסבירות, בחיסכון ובשיקול דעת ולאחר בחינת מספר הצעות הבאות בחשבון (אם הדבר אפשרי בנסיבות העניין). יש להביא בחשבון את התועלת מול העלות בהתקשרות שכזו, לקחת בחשבון גם את מספר המשתתפים בפעולת ההדרכה, את העלות למשתתף, ואת קיומו של תקציב לכיסוי עלות האומן/הצגה.

5) הוראה מיוחדת זו, המתייחסת להזמנת מרצים מיוחדים ואומנים, מותנית בכך שהמשרד העושה שימוש בסעיף זה, במהלך השנה, יגיש דו"ח אחת לשנה, בסוף כל שנה, ולא יאוחר מתאריך 31 בדצמבר בהתאם למפורט בסעיף הבא.

6) את הדו"ח יש להעביר לידי סגן בכיר לחשב הכללי האחראי על חטיבת השכר ותנאי השירות, עם העתק למנהל אגף בכיר הדרכה, השכלה ורווחה בנציבות שירות המדינה את הפרטים הבאים:

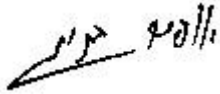
- רשימת האומנים ששכר בהתאם להוראות סעיף זה במלך השנה האחרונה.
- הסכום ששולם עבור כל הרצאה/הופעה.
- תיאור נסיבות מתן ההרצאה/הופעה ומתכונתה: כנס, יום עיון וכדומה.
- מספר המשתתפים המתוכנן בכל הרצאה/הופעה.

משרדים אשר לא יגישו דו"ח, בצירוף הפרטים המבוקשים כאמור, לא יוכלו להמשיך ולהשתמש בהוראה זו, בשנת 2018.

9. תקציב ההדרכה:

התשלומים בגין הדרכה, מבחנים ובחינות לא יחויבו מסעיפי תקציב השכר, אלא מתקציב הפעולות הייעודי לנושא, כגון תקציבי ההדרכה.

בברכה,

חת.

אופיר בניהו

מנהל אגף בכיר הדרכה, השכלה ורווחה

העתק: מר אהוד פראוור - מ"מ נציב שירות המדינה
 מר רוני חזקיה - החשב הכללית - משרד האוצר
 מר יוסי כהן - המשנה לממונה על השכר והסכמי עבודה - משרד האוצר
 מר יוסי איצקוביץ - סגן בכיר לחשב הכללי - משרד האוצר
 חברי הנהלת נציבות שירות המדינה.
 מנהלי משאבי אנוש במשרדי הממשלה וביחידות הסמך